

ПЕРЕДМОВА

Цей випуск «Вісника Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія “Історія”» присвячено проблемам історії та археології Східної Європи. Статті числа відображають основні напрями актуальної наукової проблематики кафедри історії Східної Європи. Публікації викладачів та аспірантів охоплюють широке тематичне поле — питання соціальної, політичної, культурної історії, історії релігії, археології тощо.

Проблематика статей історичного блоку включає вивчення ще мало досліджених державно-конфесійних відносин на Харківщині в період після Великого терору (публікація професора Юрія Волосника) та певних недостатньо розроблених аспектів історії окремих релігійних громад (стаття доцента Павла Єремєєва та Олександра Шевченка). Дослідження доцента Сергія Кушнарєва та аспірантки кафедри Христини Поролової присвячені особливостям процесу функціонування різних ланок системи державного управління та формування чиновницького апарату на Слобожанщині в модерну добу. Досить цікавою є публікація аспірантки кафедри Олени Воротинцевої, що охоплює маловідомі джерелознавчі аспекти соціальної історії Слобідської України. В роботі Павла Єремєєва проаналізовано оригінальні рецепції біблійних текстів у рукописній спадщині Михайла Максимовича. Статтю професора Сергія Потрашкова присвячено вивченню недостатньо дослідженої у вітчизняній історіографії історії нагород у новоутворених незалежних державах Східної Європи після завершення Першої світової війни.

Усі дослідження археологічного блоку «Вісника» об'єднані тематикою пізньоримського часу — початку доби Великого переселення народів лісостепу Східної Європи. Професор кафедри історії Східної Європи і завідувач навчально-дослідної лабораторії Герmano-Слов'янської археологічної експедиції Михайло Любичев разом з його багаторічною колежанкою, науковою співробітницею Євразійського відділу Германського археологічного інституту Ердрмуте Шультце подають повний опис поховання 183 могильника Війтенки,

який експедиція досліджує в тісній кооперації з Євразійським відділом з 2005 р.

Аспірант кафедри Василь Руснак у своїй статті аналізує стан дослідженості типології та хронології кружального посуду черняхівської культури і доходить висновку про перспективність саме мікрорегіонального підходу у вивченні кружальної кераміки черняхівської культури.

Викладач кафедри Владислав Щепаченко верифікує інформацію про належність деяких скляних посудин римського часу саме черняхівській культурі в західному регіоні її ареалу.

Розділ «огляди» містить текст професора кафедри історіографії, джерелознавства та археології Сергія Куделка та доктора філософії з історії та археології Олексія Янкула, який присвячено «діамантовому» ювілею кафедри історіографії, джерелознавства та археології ХНУ імені В. Н. Каразіна від часу її заснування та в якому проаналізовано матеріали «Джерелознавчих зошитів», котрі періодично видає ця кафедра. В огляді завідувача кафедри історіографії, джерелознавства та археології Сергія Посохова йдеться про реалізацію археографічного проекту, що покликаний зібрати й зберегти спогади про Харківський університет його викладачів, співробітників та студентів. Зокрема, автор характеризує четвертий том серії, який вийшов друком 2023 р. й присвячений періоду Другої світової війни. Завершує спеціальний випуск рецензія Ольги Вовк на збірник документів і матеріалів, присвячений Харківському судовому процесу 1943 р.

Юрій Волосник, Сергій Литовченко